

много отъ тѣхъ се намѣрватъ у уралскитѣ народи, подъ които разбира фини и турци. По-нататѣтъ обаче привежда само двѣ думи Алмушъ и таръ (въ Тарханъ), които напомниме маджарски думи. (Mádarske jest Almus knjže kamských Bulharůw l. 922.). Какво значи обаче това име не се обяснява. (p. 576. заб. 59.). — *Tar-khan* = magna thesauro praefectus, Groszschatzmeister, ср. мадж. tár — съкровище, отъ тамъ слав. товаръ, отъ тамъ и tavernicus, thesaurarius. Всички други сж и споредъ него турски, нѣкои арабски, едно персийско. *Турски* сж слѣднитѣ лични имена и титли: *Bajan* т. е. Буѣан (p. 576, nota 59, безъ обяснение), Toktus, т. е. Tuktus (ibid. сжщо безъ обяснение), *Aidar* (id.), *Chan* и образуваниѣ отъ него имена *Borita-Kan*, *Kau-Kan* (т. е. Kauchan), *Mortagon* (т. е. Мурадъ-Ханъ), *Ir-chan*, *Kalu-ter-chan*, *Bulias Tur-chan* (за тар вж. по-горѣ), най-сетнѣ *Or-ganas* т. е. Ур-ханъ (p. 576. заб. 59.). — Въ Τεκνίνοϛ (Konar-tikenos) Шафарикъ съмѣжда съ Френа турската дума tekin (ионакъ, герой), ibid; *boilas*, *boliades* се сравнява съ аварск. beled, proceres (вж. сжщо у Кларота. Ср. и p. 576. заб. 59.). Думата е *турска*, ако се сѣди по окончанието (ib.). Въ славянски езикъ се е очувала въ двѣ форми: *быль* и *боляринъ*, бояринъ, ст. р. бааринъ, отъ него съкратено срѣднолат. bago (както царъ отъ Цезаръ). Подобно ban отъ Bajanus, Vocanus. *Арабско* е името Umagus — Омаръ (p. 567, заб. 59). *Персийско* — Аспарухъ. (ibid.). За *мѣстнитѣ* имена у волжскитѣ и дунавскитѣ българи (Bular, Bulgar, Brahim, Sabakula, Celmat, Asli и др., Bular, Kutmitziwi, Kotokium и др.) той казва само, че не сж славянски, обаче да ли сж фински или турски, това не е ясно. Въ всѣки случай Brahim, Celmat, Asli той не е могълъ да смѣта за фински. Неславянски се вижда Шафарикъ и обичаѣтъ на българитѣ, да турятъ титлитѣ задъ личнитѣ имена (Borita-chan, Bulias Tar-chan, Kau-chan, Ur-chan, Konar-tikenos).

Обаче тоя обичай и споредъ него не е изключително чудски, а се срѣщалъ и въ *турския* и *монгольский* езикъ. Тукъ той сравнява мадж. Bors-ur; Gyula Herczeg, Bela Kirady и пр. (576., Nota 59.). Характерни сж и думитѣ *ponatъ* (p. 577.), *аулъ* (577.), велермитъ и *етхъ бехти*, които по формата си сж далечъ отъ славянски (forman swan daleka slowančini), обаче и тукъ Шафарикъ не казва, че сж фински. *Ponatъ* той тълкува отъ арабски ribat, *аулъ* отъ киргизки аулъ, мадж. ol, stabulum, а етимологията на другитѣ думи му е тъмна. Само толкова узнаваме че велермитъ е коприна (hedbaw, p. 577), а етхъ бехти значаю четвъртъ отъ мѣсеца (gista čtwti mjesce), обаче на кой езикъ, Шафарикъ не казва.

Поглежда най-сетнѣ, като че ли окончанието *гари* въ националното име *пребългаринъ* му е най-силниятъ езиковъ доказъ за чудския произходъ на българитѣ въобще, обаче между уралскитѣ народи съ имена на -гари, -гури, той привежда и такива, които днесъ науката причислява къмъ турко-татарското племе, напр. Uturguri, Kutriguri, Saraguri, Sabirugori и пр.

Тѣй като така наречената финска или урало-чудска хипотеза биде развита собствено по-късно и е въ свръзка съ дѣлата исторична критика отъ 1866. година насамъ, ние ще оставимъ да говоримъ за *Шафа-*